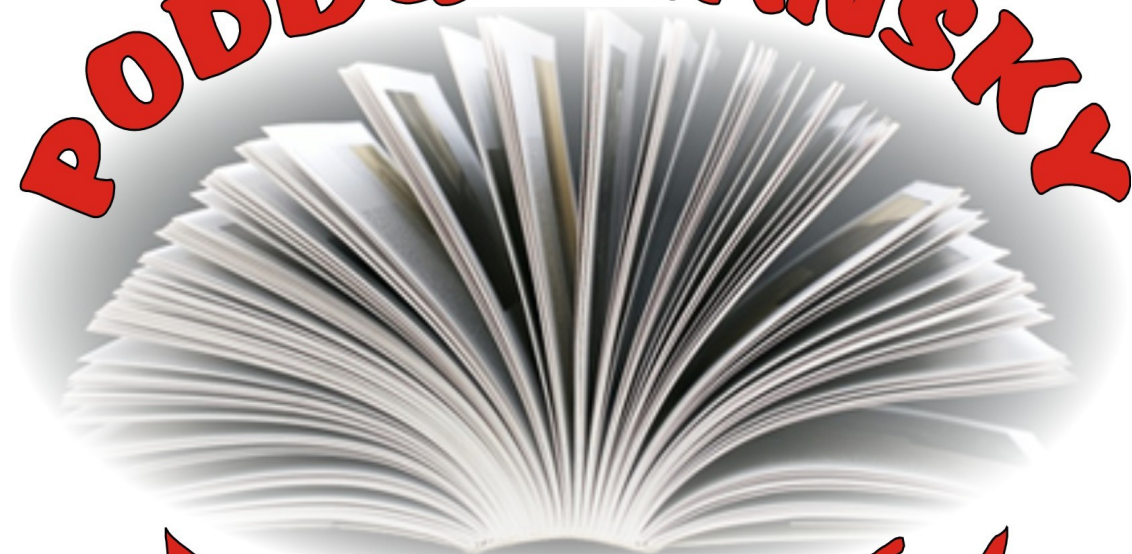

PODDUKLIANSKY

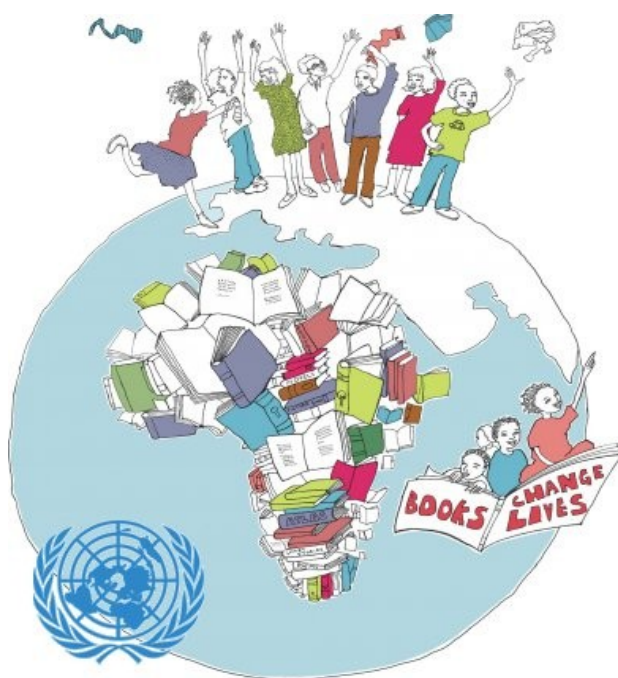

KNIHOVNÍK

Ročník 3 číslo 2

2012

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku

Svetový deň knihy 2012

OBSAH

<i>Knižnica pre všetkých.....</i>	<i>1</i>
<i>Naše aktivity... ..</i>	<i>1</i>
<i>Oddelenie ako ho (ne)poznáte.....</i>	<i>7</i>
<i>Regionálne osobnosti – Dionýz Ďurišin.....</i>	<i>9</i>
<i>Z pera našich čitateľov.....</i>	<i>11</i>
<i>Marcovou cestičkou k Tarasovi.....</i>	<i>11</i>
<i>Fraňo Gibala – 100. výročie narodenia.....</i>	<i>13</i>
<i>Stretnutie s knihou.....</i>	<i>15</i>
<i>Police plné kníh.....</i>	<i>17</i>
<i>Jazykové omyly.....</i>	<i>19</i>
<i>Galéria slávnych osobností v oblasti písma a kníh.....</i>	<i>20</i>
<i>...Aj knihy majú svoj sviatok.....</i>	<i>21</i>
<i>Viete, že...?.....</i>	<i>22</i>
<i>Mini kvíz.....</i>	<i>23</i>
<i>Výrazy, ktoré prekľenuli tisícročia.....</i>	<i>23</i>
<i>Netradičné knižnice.....</i>	<i>24</i>
<i>Čas na zábavu.....</i>	<i>25</i>

Knížnica pre všetkých

Naše aktivity

V Podduklianskej knižnici sa dňa **27. apríla 2012** uskutočnila recitačná súťaž detí svidníckych materských škôl pod názvom **Za slniečka skoro zrána**. Básničky nielen o rôznych zvieratkách, ale aj o ľuďoch, veciach a prírode zazneli v podaní talentovaných a nebojácnych deťúreniec za výdatného podporovania učiteliek, ale aj spolužiakov malých recitátorov. Všetky účinkujúce detičky boli odmenené diplomom a malou sladkosťou.

21. mája 2012 Deň matiek a Deň otcov

Mária Haštová

Každý deň, mamička zlatá,
znova a vždy znova,
žiada sa mi povedať ti
tie najkrajšie slová...

vyjadriť, čo v srdci chovám
ako rád ťa mám.
Daj mi líčko - miesto slov ťa
vrúcne pobožkám.

Je jeden sviatok, na ktorý by sme nemali nikdy zabudnúť, a to je sviatok našej najbližšej a najdrahšej bytosti, sviatok Dňa Matiek. Mama znamená pre väčšinu z nás istotu, lásku a porozumenie. Slovo mama často ako prvé zaznie z úst malého dieťaťa. História tohto dňa siaha až do antiky. V starovekom Grécku oslavovali ženy, ako darkyne života. V novodobom pomýšľaní sa Deň Matiek dostal do povedomia až začiatkom 20. storočia. V Československu sa deň matiek začal

oslavovať v roku 1923 a to zásluhou dcéry prezidenta Masaryka, Alice. Potom boli oslavy dňa matiek zrušené na nejaký čas a znova obnovené po roku nežnej revolúcie. Odvtedy sa tento sviatok oslavuje každú druhú májovú nedeľu. Deň Matiek si pripomínáme rôznymi podujatiami, koncertami, kultúrnymi programami. Aj v knižnici sme nezabudli na naše mamy, staré mamy, ale aj na otcov a starých otcov, ktorí si tiež zaslúžia našu lásku a vďaku a pripravili sme pre nich pomyselnú kytičku uvitú z pestrej palety hovoreného slova, básničiek, ale aj pesničiek, ktoré vyčarovali na ich tvári úsmev a určite potešili aj ich srdcia.

V priestoroch knižnice dňa **22. mája 2012** bola do života uvedená ojedinelá publikácia pod názvom **Dvesto rokov svidníckeho regiónu v dátumoch** s podnázvom Kalendárium osobností, udalostí a faktov okresu Svidník.

Týmto slávnostným aktom bola zakončená trojročná práca zostavovateľov tejto publikácie Jána Gregu, Emílie Kudlovej, Richarda Pavloviča a 13 autorov, ktorí sa zaslúžili o zmapovanie historických faktov o meste Svidník ale aj regiónu pod Duklou. Na podujatí sa zúčastnil aj predseda Prešovského samosprávneho kraja Peter Chudík, ktorý symbolicky, lístočkami dátumov, „pokrstil“ túto publikáciu. Táto monografická práca je zameraná nielen na spoločenský život ale aj dejiny a súčasnosť nášho regiónu. Nájdete tu významné udalosti a

osobnosti z regiónu, ale aj rôzne zaujímavosti z mesta i okolia.

Čo je rezbárstvo? Rezbárstvo je remeselná, alebo umelecká činnosť, tiež umelecko-remeselná činnosť, pri ktorej je zo základného materiálu (dreva) odoberaný materiál za účelom plastického zobrazenia zámeru (reliéf, socha, ornament...) Ako názov napovedá, charakteristickým pracovným úkonom je rez, ktorý je vykonávaný rezbárskym nožom, alebo rezbárskym dlátom. Tak toto je stručná charakteristika práce s drevom, ktorej sa už roky venuje František Jenčo, ktorého práce boli vystavené v priestoroch Podduklianskej knižnice **29. mája 2012**, kde sa uskutočnila vernisáž výstavy tohto ľudového rezbára pod názvom

Karpatská drevená cesta. Z rúk Františka Jenču už niekoľko desiatok rokov vychádzajú rôzne umelecké ale aj úžitkové predmety, ktorými sa môžu v týchto dňoch pokochať a obdivovať ich návštevníci knižnice. Výstava jeho prác potrvá do 22. júna 2012. Tento ľudový rezbár pochádza z Ďapaloviec, okres Vranov nad Topľou, ale od roku 1987 žije v Nižnej Pisanej (okres Svidník). Jeho práce sú známe po celom Slovensku.

Knihy nás sprevádzajú od nášho najútlejšieho veku aj keď v súčasnej pretechnizovanej dobe stále častejšie siahame po pohodlnejších prostriedkoch získavania nových informácií, ako sú napr. internet alebo najnovšie elektronické knihy, ale aj tak si myslím, že kniha ako taká sa nikdy nestratí z nášho života a ešte dlho bude zohrávať úlohu

sprostredkovateľa nových vedomostí. S termínom kniha úzko súvisí aj termín knižnica, no a prvoradým a nevyhnutným prostriedkom fungovania každej dobrej knižnice je jej kvalitný knižničný fond. Preto nás vždy poteší, keď sa nájdú priaznivci tohto písaného slova, ktorí sa snažia o to, aby aj oni mohli svojou troškou prispieť k pestrejšiemu a bohatšiemu knižničnému fondu a to darovaním kníh, časopisov ale aj špeciálnych fondov. A keďže sme vďační za každú knihu, tak sme pre našich darcov pripravili **30. mája 2012** podujatie pod

názvom **Ďakujeme vám...** Toto posedenie bolo spojené s kultúrnym programom a bolo to vyjadrenie našej vďaky za obohatenie nášho knižničného fondu. Ako sa hovorí nezáleží na veľkosti daru, ale na jeho úprimnosti.

Na prednáške spoločnosti Dr. Nona o zdraví, jeho prevencii a úžasných stimulačných účinkoch Archeobaktérie na ľudský organizmus, ktorá sa uskutočnila **31. mája 2012**, sa prítomní oboznámili okrem iného aj s tým, že táto spoločnosť bola založená v Izraeli, vyrába a predáva preparáty pre obnovu a utuženie zdravia človeka, potravinové doplnky, kozmetické a parfémové výrobky, že iniciátorkou a autorkou produkcie Dr. Nona bola Dr. Nona Kuchina, a že základom objavy doktorky Nony je bioorganominerálny komplex, ktorý vytvára liečivú osnovu všetkých výrobkov.

Študenti Gymnázia bl. Matky Terezy a SZŠ milosrdného Samaritána sa **5. júna 2012** stretli

v knižnici s ľudovým rezbárom Františkom Jenčom, ktorý im okrem iného porozprával o tom, ako sa dostal k tejto záľube, čo ho inšpiruje v jeho tvorbe, kde všade by mohli nájsť jeho umelecké diela. Porozprával im aj o rôznych umeleckých výstavách a súťažiach na ktorých sa zúčastnil a na ktorých aj získal veľa ocenení. Okrem stretnutia s týmto rezbárom si študenti mali možnosť prezrieť časť jeho tvorby, ktorá je sprístupnená v rámci vernisáže v priestoroch knižnice.

Podduklianska knižnica v spolupráci s Rusínskou obrodou na Slovensku miestnou organizáciou Svidník uskutočnila **7. júna 2012** besedu o filme **Osadné**, ktorá bola spojená s premietnutím tohto filmu. Prezentácie filmu sa zúčastnili aj dvaja predstavitelia filmu a to kňaz Peter Soroka a Fedor Vico, ktorý si vo filme aj zahral. Po premietnutí filmu sa rozprúdila živá diskusia.

V rámci 58. Slávnosti kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska, ktoré sa tohto roku konali v dňoch 15.-17. júna, sa v Podduklianskej knižnici v piatok **15. júna 2012** konala beseda s ukrajinskými spisovateľmi zo Slovenska i Ukrajiny. Tohto roku nás navštívil ukrajinský spisovateľ Eliáš Galajda, Ivan Jackanin, predseda Spolku ukrajinských spisovateľov Slovenska, ktorý túto besedu viedol, Jaroslav Fedišin z vydavateľstva Timpani v Užhorode svidnícki spisovatelia Nadežda Varcholová, Július Paňko a Štefan Hostiňák. Ukážky z tvorby ukrajinských spisovateľov predniesla Evelína Hvaťová.

a

Ešte pred vyše sto rokmi sa ľudia liečili iba prostriedkami z prírody. Dnes sa k tejto starej múdrosti zase vraciame. **19. júna 2012** sme v knižnici zorganizovali besedu s amatérskou zberateľkou liečivých rastlín a spisovateľkou Jaroslavou Bestolasi Hribikovou. Dozvedeli sme sa okrem iného aj to, že rastliny disponujú veľkou liečivou silou, a že jemná prírodná medicína často pomáha rovnako dobre ako chemicky vyrobené lieky, že bylinky nepoužívame len v lekárstve, ale aj v kuchyni, že mnohé si tiež môžeme vypestovať sami na záhradke alebo i v kvetináči doma, že bylinky by sme mali používať ako prevenciu, ale užívať ako aj to, že bylinky nie sú všeliek ale ani neuškodí. Na pamäti by sme mali mať, že najlepšia bylina je tá, ktorá rastie na lúkach a v lesoch a sami si ju zbierame a sušíme, ale nikdy nie na priamom slnku, že nepoužívajú sa len bylinkové čaje, ale aj masti, oleje a rôzne esencie z bylín, ktoré sa dajú doma ľahko vyrobiť.

Vyhodnotenie XVII. ročníka okresnej literárnej súťaže **Pavlovičov literárny Svidník** na ľubovoľnú tému sa uskutočnilo **21.6.2012** za prítomnosti odbornej poroty v tomto zložení:

predseda: Mgr. Valentín Šefčík
členovia: Mgr. Mária Čobirková
Mgr. Eva Bandžuchová

Porota hodnotila 83 prác, z toho 53 prác poézie a 30 prác prózy. Práce boli rozdelené do dvoch kategórií. Podujatia sa zúčastnil aj spisovateľ Valentín Šefčík autor troch kníh básní pre deti, ktorý pracuje ako riaditeľ ZŠ v Bertotovciach. Podrobne zhodnotil víťazné práce vo všetkých kategóriách a súťažiacich povzbudil do ich ďalšej literárnej tvorby.

I. kategória – poézia

poézia – mladší školský vek (2.-4. ročník)

1. miesto – Alexandra Štoffová – ZŠ Ul. Karpatská
2. miesto – Katarína Feková – ZŠ Ul. 8. mája
3. miesto – Tomáš Hvizd – ZŠ Ul. Karpatská

poézia – mladší školský vek (5.-7. ročník)

1. miesto – Dalibor Gajdoš - Spojená škola, ZŠ
2. miesto – Denis Jancura - Spojená škola, ZŠ
3. miesto – Tomáš Soľanka - Spojená škola, ZŠ

poézia – starší školský vek (8.-9. ročník)

1. miesto – Ingrid Polačeková - Spojená škola, ZŠ
2. miesto – Daniela Olijárová - Spojená škola, ZŠ
3. miesto – Lenka Coculová - Spojená škola, ZŠ

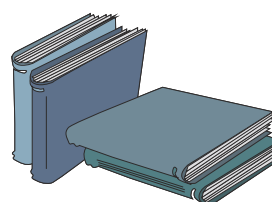
poézia – stredné školy

1. miesto – Katarína Gocová, SPŠ
2. miesto – Miriam Kovaľuková, Gymnázium DH
3. miesto – Michaela Radová, SPŠ

II. kategória próza

próza – mladší školský vek (2.-4. ročník)

1. miesto – Zuzana Klebanová - ZŠ Ul. Karpatská
2. miesto – Terézia Slivková - ZŠ Ul. Karpatská
3. miesto – Peter Motyka - ZŠ Ul. Karpatská

próza – mladší školský vek (5.-7. ročník)

1. miesto – Daniela Maťašová - ZŠ Ul. Karpatská
2. miesto – Kristína Balinová - ZŠ Ul. Komenského
3. miesto – Katarína Jakubová - ZŠ Ul. Karpatská

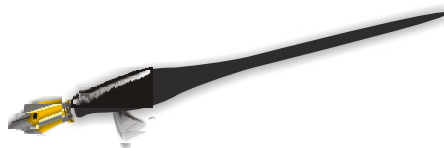
próza – starší školský vek (8.-9. ročník)

1. miesto – Juliána Kost'ová – ZŠ Ul. 8. mája
2. miesto – Daniela Olijárová – Spojená škola, ZŠ
3. miesto – Aneta Kobularčíková - ZŠ Ul. Karpatská

próza – stredné školy

1. miesto – Radka Ivančová - Gymnázium DH
2. miesto – Mirka Vančišinová – Gymnázium DH
3. miesto – Erika Varcholová – SPŠ

Z ďalších podujatí, ktoré sa konali v knižnici v mesiacoch apríl až jún, môžeme ešte spomenúť besedy o knihách **Z poľovníckej kapsy**, **Rozprávky o psíčkovi a mačičke**, **Modlitbičky**. Pre rómske deti sme pripravili zážitkové čítanie plné zábavy a poučenia pod názvom **O snehuliakovi s horúcim srdcom**. Pre študentov Obchodnej akadémie to bola Informačná výchova.

Nadežda Mičáková

ODDELENIE AKO HO (NE)POZNÁTE

V tejto rubrike bude oddelenie bibliograficko-informačných služieb a regionálnej literatúry, postupne predstavovať rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný poddukliansky región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

ZBORNÍKY O REGIÓNE SVIDNÍK

Obsahom hodnotný a zaujímavý je zborník, ktorý vyšiel v roku 1948 v Prahe, vo vydavateľstve Knigoizdatel'stvo „Chutor“, pod názvom **Prjaševščina**, s podnázvom **Istoriko-literaturnyj sbornik**, má 330 strán. Jeho hlavným a zodpovedným redaktorom bol Ivan Šlepecký (narodil sa vo Veľkých Bukovciach, teraz Bukovce, okr. Stropkov). Zborník bol vydaný v ruskom jazyku.

V úvode I. Šlepecký v krátkosti predstavuje čitateľovi Prešovský kraj (Prešovskú oblasť) z historického, jazykového, kultúrneho a národnostného hľadiska. Pritom nezabúda ani na Dni ruskej kultúry, ktoré sa v 30-tych rokoch 20. storočia každoročne konali v Prešove, Bardejove, vo Svidníku, v Jurkovej Voli, v Ladomirovej, v Orlíku a v iných obciach Prešovskej oblasti.

Tematicky je obsah zborníka veľmi hodnotný, lebo zachytáva okrem dejín Prešovskej oblasti aj spoločenský, literárny, kultúrny a sociálny život tejto oblasti, vývoj školstva po roku 1945, náboženský život, stav zdravotníctva v povojnovom období, prírodné bohatstvo, nárečie a jazykovú kultúru, umenie a pod.

Z mnohých štúdií či článkov, ktoré sú v zborníku uvedené, napr. I. Šlepecký predstavuje tragédiu vypálenej obce Tokajík v štúdiu **Tokaik - partizanskoe selo na Prjaševščine** s podnázvom **Tragedia tokaických geroev i ich semejstv** (Tokajík – partizánska obec v Prešovskej oblasti : tragédia tokajických hrdinov a ich rodín), M. Suško približuje **Sojuz Molodežy Karpat** (Zväz mládeže Karpát), Fedor Dufanec **Obščestvo im. A. V. Duchnoviča** (Spolok A. I. Duchnoviča) a P. Komanický rôzne študentské organizácie. Michail Pčelinskij popisuje **Deň ruskej kultúry v Stropkove** (Deň ruskej kultúry v Stropkove) v roku 1947.

V štúdiu Eugena L. Nedzeľského pod názvom **Prjaševščina v literaturných obrazoch** (Prešovsko v literárnych obrazoch) sú uvedené profily významných ruských, rusínskych či ukrajinských dejateľov. Z osobností, ktoré sa viažu k okresu Svidník a Stropkov, sú uverejnené profily napr. Arsenija Kocaka, teológa a autora prvej ruskej gramatiky, ktorý sa narodil v r. 1737 vo Veľkom Bukovci, teraz Bukovce, okr. Stropkov, zomrel v r. 1800, Michala Baluďanského, ktorý sa narodil v r. 1769 vo Vyšnej Olšave, okr. Stropkov, bol právnikom a prvým rektorom na univerzite v Petrohrade, pôsobil na cárskom dvore, zomrel v r. 1847 ako ruský šľachtic v Petrohrade. V zborníku je uvedený aj profil Alexandra

Pavloviča, ktorý sa narodil v r. 1919 v Šarišskom Čiernom okr. Bardejov, vyše 36 rokov pôsobil ako gréckokatolícky kňaz, spisovateľ a pedagóg vo Svidníku, zomrel v r. 1900 vo Svidníku, kde je aj pochovaný, Ivana Polyvku, pedagóga, školského inšpektora, narodil sa v Brezničke, okr. Stropkov, zomrel v r. 1930 a ďalších.

V závere zborníka E. Džugan uvádza stručný článok **Sport i turistika na Prjaševščine** (Šport a turistika v Prešovskej oblasti).

Zborník obsahuje množstvo cenných dobových fotografií, z ktorých hodno, z regionálneho hľadiska, spomenúť napr. povojnovú výstavbu obce Tokajík, Deň ruskej kultúry vo Svidníku v r. 1934, v Ladomirovej v r. 1935 a v Stropkove v r. 1947, monastier na Bukovej hôrke z roku 1947, portréty niektorých školských inšpektorov, pedagógov, literátov, výtvarníkov a kultúrno-osvetových dejateľov a pod.

Veríme, že uvedený zborník posluží cteným čitateľom knižnice pri poznávaní histórie nielen regiónu Svidník, ale aj Prešovského kraja.

Emília Kudlová

pokračovanie v ďalšom čísle

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojím menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im REGIONÁLNE OSOBNOSTI. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosť každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej budeme predstavovať osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Dionýz Ďurišin

Literárny historik a teoretik, vedec, akademik, slavista, pedagóg.

Narodil sa 16.10.1929 vo v rodine gréckokatolíckeho navštevoval v Čičave, absolvoval na Štátnom (maturoval v r. 1948).

V r. 1948-52 študoval na Komenského v Bratislave V r. 1952-59 pôsobil ako Vysoké škole pedagogickej zamestnancom na poľnohospodárstva.

Vyšnej Jedľovej, okr. Svidník, kňaza. Základnú školu stredoškolské štúdiá ruskom gymnáziu v Prešove

Filozofickej fakulte Univerzity odbor slovenčina a ruština. asistent a odborný asistent na v Bratislave, v r. 1956-60 bol Povereníctve

V r. 1960 sa stal vedeckým pracovníkom Československo-sovietskeho inštitútu pri Slovenskej akadémii vied (ďalej SAV), v r. 1964 nastúpil do Ústavu svetovej literatúry a jazykov SAV, od r. 1973 pracoval v Literárnovednom ústave SAV v Bratislave. Súbežne do r. 1974

prednášal na Pedagogickej fakulte v Trnave. Hodnosť kandidáta vied (CSc.) získal r. 1963, docenta r. 1969 a hodnosť doktora vied (DrSc.) obhájil v r. 1976.

V r. 1965-70 bol redaktorom vedeckého časopisu **Slavica Slovaca**.

Začiatky jeho literárnovednej práce sa spájajú s činnosťou vysokoškolského učiteľa. Napísal vysokoškolské učebné texty **Vybrané kapitoly z ruskej literatúry 1-2** (1954, 1955) ako spoluautor sa zúčastnil aj na vypracovaní učebníc ruskej literatúry pre stredné školy.

Postupne sa však do centra jeho pozornosti dostávalo komparistické skúmanie. Spočiatku to boli štúdie, v ktorých sa zameriaval na vzťahy medzi slovenskou a ruskou literatúrou, neskôr sa zaoberal domácou literatúrou.

Je autorom štúdií Palárikova tragédia „**Dimitrij Samozvanec**“ (1957) a ďalších dvoch štúdií o prijímaní tvorby M. J. Lermontova, L. N. Tolstého, N. V. Gogoľa. I. S. Turgeneva a. i. v slovenskej literatúre.

Táto fáza jeho výskumu vyvrcholila v monografických knižných publikáciách **Slovenská realistická poviedka a N. V. Gogol'** (1966) a **Problémy literárnej komparistiky** (1967). Publikoval ďalšie práce z teórie a histórie komparistiky a literárnych vzťahov: **Z dejín a teórie literárnej komparistiky** (1971), **Teória literárnej komparistiky** (1975), 2. vyd. vyšlo v r. 1985), **O literárnych vzťahoch : sloh, druh, preklad** (časopisecké štúdie 1976), **Problémy literárnej komparistiky** (1977), **Dejiny slovenskej literárnej komparistiky** (1979), **Bibliografia slovenskej literárnej komparistiky** (1980), **Teória literárnej komparistiky** (1984).

V r. 1988 vydal kolektívnu monografiu **Systematika medziliterárneho procesu** venovanú 10. medzinárodnému kongresu slavistov. V nej uverejnil rozsiahlu štúdiu.

Bol svetoznámy literárny vedcom, významným teoretikom a metodológom porovnávacieho skúmania literatúry, univerzitným profesorom a vedúcim vedeckým pracovníkom Ústavu svetovej literatúry SAV. Mal za sebou takmer štyridsaťpäť rokov vedeckej a pedagogickej činnosti. Vydal vyše 10 pôvodných knižných publikácií, zborníkov štúdií našich a zahraničných literárnych vedcov. Jeho diela boli preložené do nemčiny, maďarčiny, ruštiny a angličtiny, boli vydané knižne i v odborných časopisoch a periodikách. Zomrel v r. 1997 v Bratislave.

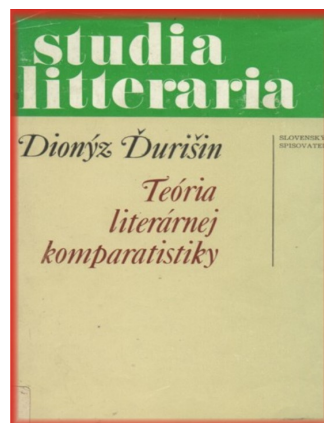
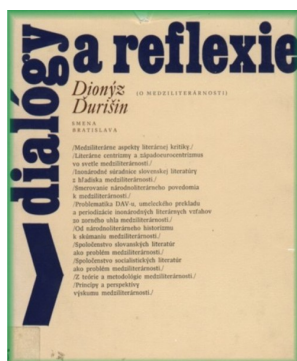
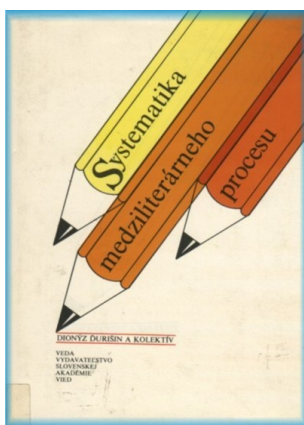
O živote a diele Dionýza Ďurišina vydal v roku 2002 Ústav svetovej literatúry v Bratislave publikáciu **Dobrodružstvo bádania : o živote a diele Dionýza Ďurišina**, ktorej editorom je Ján Koška.

Emília Kudlová

Použitá literatúra:

Kudlová, Emília: Dionýz Ďurišin (1929-1997) / -PK- In: Kultúrnik.- Roč. V, č. 2 (1999), s. 5.- V rubrike Osobnosti regiónu

Tomiš, Karol: Za svetoznámy vedcom Dionýzom Ďurišinom : 1929-1997 / Karol Tomiš.- Fotogr. – In: Literárny týždenník.- Roč. 10, č. 12 (1997), s. 2.

Z pera našich čitateľov

Napísali ste nám:

MARCOVOU CESTIČKOU K TARASOVI

S mesiacom marcom je späť meno a životná púť geniálneho syna ukrajinského ľudu, predstaviteľa ukrajinského národného obrodenia Tarasa Ševčenka, ktorého literárne dedičstvo si každoročne uctievať mnohí jeho ctitelia.

Pri príležitosti 151. výročia úmrtia Tarasa Ševčenka sa 26. marca 2012 v koncertnej sieni SNM – Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku uskutočnila slávnostná

akadémia **Marcovou cestičkou k Tarasovi**, ktorú pripravil Klub umeleckého slova pri Podduklianskej knižnici vo Svidníku v spolupráci so SNM - Múzeom ukrajinskej kultúry vo Svidníku, Regionálnou radou ZRUSR vo Svidníku a Občianskym združením priateľov Ukrajiny. Aj napriek tomu, že členkami Klubu umeleckého slova sú ženy rôzneho veku a rôzneho povolania, všetkých spája nesmierna

láska k poézii. Boli to ony, čo započali túto pozoruhodnú akciu, ktorá sa už stala tradíciou. O to viac, že každý rok robia program príťažlivým nie len v originálnom prevedení, ale aj výberom poézie, komentárov. Takouto bola aj tohtoročná slávnostná akadémia. Scenáristky tohto programu, dlhoročná organizátorka a duša kolektívu Anna Vaňková a Ľudmila Ražina, ktorá čím ďalej, tým viac vnika do tejto ušľachtilej činnosti, vybrali z bohatej pokladnice veľkého Kobzara neobyčajne očarujúce poetické ukážky, ktoré v umeleckom programe predniesli členky Klubu umeleckého slova: Mária Barnová, Galina Halčáková, Oľga Dzurová, Dana Jižofová, Sofia Kundrátová, Nadežda Muščiková, Kristína

Ražina, Anna Strenková, Oksana Chavková, Oľga Cuprišinová, a samozrejme Anna Vaňková s Ľudmilou Ražinou. Treba podotknúť, že všetky sú v menšej alebo väčšej miere obdarované jemným, vycibreným citom k hĺbke, jednoduchosti a ľudskosti Ševčenkovej poézie. Všetko to bolo cítiť v prednese prevažne lyricky zafarbených básní, v čítaní ich vnútorného duševného koloritu a citlivého zafarbenia hlasu.

Príjemným prekvapením pre prítomné publikum bolo úspešne vystúpenie najmladších účastníkov kultúrneho programu, žiakov krúžku ukrajinského jazyka pri ZŠ Ul. Karpatská 803/11 vo Svidníku pod vedením učiteľky Mgr. Oksany Chavkovej ako aj speváckej skupiny pri ZŠ ul. 8. mája vo Svidníku pod vedením učiteľky Mgr. Dariny Feckovej.

Umelecký prednes skvelo dopĺňalo známe a populárne svidnícke trio TROPAR (Mgr. Ľjerej Miroslav Humeník, Anna Vaňková, Mária Labíková) svojimi duchovnými piesňami: Božie dary, Balada o cerkvi, Vyšla hviezda, Nečakaná príhoda stala sa vo svete.

Vábivé, oku lahodiace bolo aj výtvarné scénické riešenie. Čelnú stenu s nápisom **Marcovou cestičkou k Tarasovi („Bereznevoju stežkoju do Tarasa“)** zdobil vyšívany portrét Tarasa Ševčenka (vyšila ho známa vyšivkárka Christina Gerzaničová z Košíc, ktorej umelecké diela sa vlani exponovali vo výstavných priestoroch SNM - Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku), ku ktorému sa farebnou stuhou vlnila cestička zastlaná rôznofarebnými kvetmi, ktoré symbolicky dopĺňali priam prorocké slová, ktoré zazneli zo scény: „široká cestička na Černeču horu, dnes Tarasovu horu pri Dnepre, nezarastá a nikdy nezarastie. Prejdú stovky liet, prejdú veky a Taras Ševčenko, syn strastiplnej a drsnej doby ostane vzorom pre ďalšie pokolenia“ („šyroka stežka na Černeču horu, nyni Tarasovu horu nad Dniplom ne zarostaje i nikoly na zaroste. Projduť sotni lit, projduť viky, a Taras Ševčenko – syn hirkoho j suvoroho viku zalyšyt'sja zrazkom dľa ďalšych pokoliň“).

N. Varcholová

FRAŇO GIBALA - 100. VÝROČIE NARODENIA (1912 – 1987)

Človek chce, aby sa jeho život stal krajším s ušľachtilejším

Fraňo Gibala

5. apríla 2012 uplynulo 100 rokov od narodenia akademického sochára Františka Gibalu (umelecké meno Fraňo Gibala), ktorý sa narodil v malebnej dedinke Krajná púť Fraňa Gibalu nebola ľahká. keď jeho otec Izidor, ktorý Poľane, zahynul na fronte s deťmi sa po nejakom čase k modelovaniu sa u F. Gibalu ako deväťročný vymodeloval doprial dobrých učiteľov, ktorí žiaka a poslali ho z prešovskej Štátnej priemyselnej školy

Gibalu), ktorý sa narodil Poľana pod Duklou. Životná Dvojročným ostal polosirotou, pracoval na pôle v Krajnej v prvej svetovej vojne. Matka usadila v Prešove. Talent prejavil už v detskom veku, z hliny prvú figúrku. Osud mu postrehli neobyčajný talent meštianky na štúdium do kameňosochárskej v Hořiciach

v Podkrkonoší. Bola to jediná škola takéhoto druhu v bývalej Československej republike. V rokoch 1933-1937 pokračoval v štúdiu na Akadémii výtvarných umení v Prahe u profesora Bohumila Kafku; v roku 1938 uskutočnil študijnú cestu do mekky umenia Paríža. Po návrate do Prešova krátky čas pôsobil ako pedagóg, ale nakoľko ho táto profesia nelákala, odišiel do Bratislavy, kde sa natrvalo usadil a venoval sa monumentálnej a komornej plastike. Umelecké diela Fraňa Gibalu (pamätné tabule, busty, súsošia, sochy) sa nachádzajú takmer na celom Slovensku, avšak ťažisko jeho tvorby bolo východné Slovensko. Jeho sochárske diela pre architektúru Alegórie: Leto, Zima; Ľudová justícia a Zákon zdobia priečelia prešovských budov banky a súdnictva. Nevšedný záujem umelec prejavil o portrétovanie, známe sú jeho busty Nevesta zo Šariša, Černoška, Ľudovít Fulla (Ružomberok), Vlastná podobizeň... F. Gibala vytvoril aj sochy a podobizne významných predstaviteľov slovenskej literatúry: Jonáš Záborský (Prešov), Ľudovít Štúr (Levoča), Janko Kráľ (sad Janka Kráľa v Bratislave), národných buditeľov Rusínov-Ukrajincov Alexandra Duchnoviča (Topoľa), Alexandra Pavloviča (Svidník), busta Ľuda Ondrejova; súsošie slovanských vierozvestcov Cyrila a Metóda (Branč, okr. Nitra), socha Svätý František (Záhrada umenia v Prešove). František Gibala je autorom veľkolepých

pamätníkov oslavného charakteru, tematicky sa viažucich na obdobie druhej svetovej vojny: Návrat do vypálenej dediny (Tokajík), Vďaka osloboditeľom (súsošie Pamätníka Sovietskej armády vo Svidníku), Oslobodenie (Starý Smokovec), Útek z horiacej dediny (Zlatá Baňa pri Prešove), Zachránená a osloboditeľ (priečelie Obvodného úradu vo Svidníku), Víťanie (prvá oslobodená obec Kalinov). Pôvodný návrh roľníka so zdvihnutým dieťaťom na rukách kvôli pripomienkam prísnej ideologicko-umeleckej komisie musel autor prerobiť na sovietskeho vojaka s dieťaťom na rukách. Fotografie týchto dvoch prác bolo možné porovnať na výstave v Krajskom múzeu v Prešove, venovanej tvorbe a živote Fraňa Gibalu.

Okrem trojrozmerných diel na spomínanej výstave, ktorej vernisáž sa uskutočnila 4. apríla 2012 v Krajskom múzeu v Prešove (veľmi dojemne pôsobila jeho študentská práca s názvom Samovražda na koľajniciach) boli exponované aj dvojrozmerné exponáty: súbor fotografií zo študentských čias, z liečebného pobytu vo Vyšných Hagoch, kde sa liečil na tuberkulózu, fotografie s rodinnými príslušníkmi, s priateľmi (patrili k nim mnohí poprední slovenskí maliari a sochári: Janko Alexy, Miloš Bazovský, Štefan Bednár, Martin Benka, Orest Dubay, Ľudovít Fulla, Ján Mudroch, Alexander Ilečko,...), ďalej to boli jeho osobné veci ako rodný list, vysvedčenie, list od Martina Benku, koncesná listina k výkonu živnosti kamenárskeho majstra z roku 1943, členské preukazy, zápisník ba dokonca aj reštauračné účty s jeho kresbami.

Súčasťou výstavy bolo aj premietnutie dokumentárneho filmu o živote a tvorbe prvého akademického sochára Fraňa Gibalu z východného Slovenska. Film vznikol v roku 1972, teda v roku, kedy mu bol udelený titul zaslúžilý umelec. V tomto filme sa umelec vyznáva z lásky k svojmu rodnému Poddukliankemu kraju, spomína na ľudovú školu v Bodružali, ale najmä na skvosty sakrálnej ľudovej architektúry - drevené cerkvi s unikátnymi ikonami, ktoré sugestívne pôsobili na jeho citlivú detskú dušu a mali rozhodujúci vplyv v jeho tvorivom hľadaní krásy a čara umenia.

N. Varcholová

STRETNUTIE S KNIHOU

Stretnutie s knihou, respektíve s jej tvorcami a vydavateľmi sa už tradične uskutočnilo v piatok 15. júna 2012 v Podduklianskej knižnici vo Svidníku v rámci 58. Slávností kultúry Rusínov –Ukrajincov Slovenska. Po privítaní vzácných hostí riaditeľom knižnice pánom Kamilom Beňkom, medzi ktorými boli doc. Eliáš Galajda, básnik, prozaik a prekladateľ z Prešova, Jaroslav Fedyšin, riaditeľ vydavateľstva TIMPANI v Užhorode s manželkou Olenou, predseda ÚR ZRUS na Slovensku Peter Sokol, jeho zástupca Pavol Bohdan, šéfredaktor prešovských novín „Nove žytt’a“ Miroslav Iljuk, slova sa ujal predseda Spolku ukrajinských spisovateľov na Slovensku pán Ivan Jackanin. Ten predstavil doc. Eliáša Galajdu, básnika a prozaika ako čerstvého laureáta Ceny Ivana Franka Slovenského literárneho fondu za básnickú zbierku „Osinni reflexiji“ (Jesenné reflexie), vydanú Spolkom ukrajinských spisovateľov na Slovensku. Práve na túto najnovšiu Galajdovu poetickú zbierku, z ktorej verše predniesla známa recitátorka pani Evelina Hvaťová z Rešova, sa sústredil I. Jackanin. Okrem iného zacitoval ukrajinského básnika Petra Zasenka, ktorý v Doslove knihy píše, že v Ševčenkovej poéme „Hajdamaky“ k povstalcom sa pridala aj mladý Jarema, ktorého nazvali Halajdom, a významný spisovateľ Hnat Chotkevyč písal aj pod pseudonymom Halajda. Je možné, že E. Galajda (po ukrajinsky Halajda) svoje priezvisko zdedil po svojich dávnych karpatských predkoch. Svojou najnovšou básnickou zbierkou I. Galajda sa predstavil ako básnik s výrazným národným povedomím. Jeho uboleným krédom, ako sa vyznáva vo svojich veršoch, je „pitie z čaše života“, ktorá je naplnená nie len cudzím, ale aj vlastným žiaľom a šťastím. Chce zachovať celistvosť morálneho bytia, ktoré nesie každý národ z dávnych čias a nepoddať sa morálnemu marazmu, ktorý v súčasnosti sa tak vehementne rozmáha. Jeho poetické slová sú podobné slovám Ivana Franka o tom, kto vlastne sme, odkiaľ prichádzame, my, deti Beskýd? Každý verš E. Galajdu je blízky duši, srdcu a nejedného čitateľa zaiste poteší svojím brilantným básnickým výrazom. Možno, že to nie je až tak zlé s týmto svetom, keď vzniká takáto čarokrásna poézia, konštatoval na záver Ivan Jackanin.

Na Jackaninovu otázku Kedy a kde sa začína básnik? umelec Eliáš Galajda sa najprv vyznal z lásky k rodnému kraju, najmä dediny Čertižné pri Medzilaborciach, kde od malička ho učarovali matkine piesne, ktorými je presiaknutá celá jeho duša. Vo svojom srdci nosí obraz svojho otca, ktorý na nebeskom horizonte klaňal sa za pluhom jedinému

slunku. Básnický svet veľikána svetovej literatúry Tarasa Ševčenka mu priblížila jeho čertižňanská učiteľka, výšivkárka a krasličiarica pani Oksana Ostapčuková (mimochodom, jej unikátne výšivky sa vystavujú v priestoroch SNM-MUK vo Svidníku), hudobník Oleksander Ľubimov mu zase priblížil Puškinov poetický svet. J. Galajda sarkasticky sa zmieňuje o súčasných deťoch Beskýd, ktorých zaujíma iba zisk, nectia si pamiatku svojich prapradedov – zakladateľov rodu. Umelecké slovo to je srdcová záležitosť, nie komerčná, podotkol umelec na záver.

Hostia z Užhorodu nezavítali do Svidníka náhodne, veď vydavateľstvo „TIMPANI“ bolo ocenené listinou Literárneho fondu za vydanie knihy prekladu zo slovenčiny do ukrajinčiny. Ide o knihu „Tajina“ (Tajomstvo), antológiu slovenskej poviedky 24. slovenských spisovateľov v ukrajinskom jazyku v preklade Ivana Jackanina, za čo získal rovnaké ocenenie. Pán J. Fedyšin krátko oboznámil prítomných s vydavateľskou činnosťou užhorodského vydavateľstva TIMPANI, ktorého hlavným cieľom sa stali monografie. Klasikov svetovej vedy vydali už pre rakúsku Akadémiu vied. Zameriavajú sa tiež na vydávanie náboženskej literatúry. Prítomným ukázal najnovšie vydanie z ich vydavateľstva, publikáciu Duchovný samočinný vývoj ukrajinského národa („Duchovnyj samorozvytok ukrajinskoji naciji“) autora Oleksija Kolisnyka, venovanú ukrajinským patriotom, ktorí svoj život obetovali za slobodnú a nezávislú Ukrajinu. Publikácia je ilustrovaná výstižnými obrazmi ukrajinského výtvarníka, žijúceho a pôsobiaceho v Prešove Prokopa Kolisnyka. Každá kniha uvedeného vydavateľstva je na vysokej polygrafickej úrovni s príťažlivou grafickou úpravou. V poslednom čase TIMPANI vydáva aj diela slovenských autorov v ukrajinskom preklade. Okrem už ocenej knihy „Tajina“ je to aj kniha pre deti „Horobjačyj korol“ (Vrabčí kráľ) od Júliusa Balca a tohto roku pripravuje vydanie bestselleru slovenského autora Jozefa Banáša „Zona natchneňňa“ (Zóna nadšenia). V TIMPANI nedávno vyšiel aj výber z básnickej tvorby Svidníčana Štefana Hostiňáka („Virši“, Básne).

N. Varcholová

Police plné kníh

Nájdete v našej knižnici

Duranová, Meredith: Vznešený divoch.
Bratislava : Slovenský spisovateľ, 2012. - 280 s.

Prepychové indické paláce, maharadžova pevnosť, vojenský tábor, šľachtické sídla vo viktoriánskom Londýne - to sú miesta, na ktorých autorka rozohráva svoj silný príbeh o láske a vášni, o zrade a cti, o strate a zmierení.

Píše sa rok 1857. Mladučka Emma prichádza do Dillí, aby sa vydala za svojho dlhoročného snúbenca Marcusa. Jej príchod poznamenala tragédia: ako jediná prežila stroskotanie lode, pri ktorom zahynuli aj jej rodičia... Ako ďalej sa bude vyvíjať jej osud?

Fascinujúci príbeh nabitý emóciami...

Kramárová, Helena - Kramárová, Zlatica: Mojej malej kuchárke.

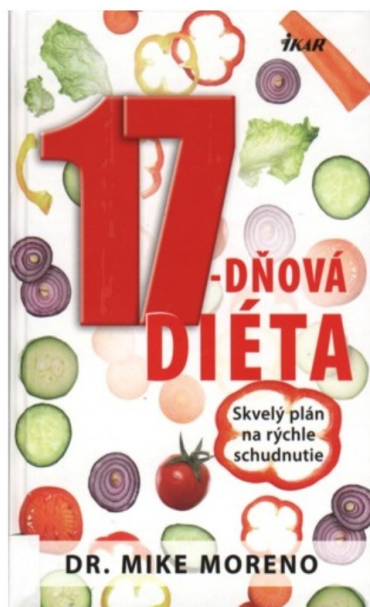
Žilina : Direct press, 2011. - 85 s.

Milé malé slečny, povedal vám už niekto, aká je v kuchyni ohromná zábava? Oveľa väčšia ako za počítačom či televízorom. Lebo keď televízor vypnete, nemáte nič. No keď vypnete sporák, celý byt sladučko rozvoniava od všakovakých napečených dobrôt. Neveríte? Vyskúšajte to!

GREGA, Ján - KUDLOVÁ, Emília - PAVLOVIČ, Richard :
Dvesto rokov svidníckeho regiónu v dátumoch.
Kalendárium osobností, udalostí a faktov okresu Svidník.
Svidník : Podduklianska knižnica 2011. - 68 s.

Kraj pod Duklou, je bohatý na osobnosti z rôznych vedných odborov, zaujímavé fakty či udalosti. Cieľom tejto publikácie bolo zmapovať všetky tieto informácie s odkazom na konkrétny dátum, a tak podnietiť ďalší výskum dejín Svidníka a okolia.

MORENO, Mike : 17-dňová diéta. Skvelý plán na rýchle schudnutie.
Bratislava : Ikar, 2012. - 286 s.

Táto diéta sa zakladá na osvedčených metódach, preto môžete schudnúť a navždy si udržať cieľovú hmotnosť. Nezáleží na tom, či musíte zhodiť desať, alebo sto kíľ. Táto revolučná metóda upraví látkovú premenu tak, aby ste spaľovali tuky vo dne v noci. Diétny program tvoria štyri 17-dňové cykly.

Nadežda Mičáková

Jazykové omyly

Niektorí používatelia slovenčiny používajú v komunikácii chybné, nespisovné slová s vedomím, že sú správne, no z hľadiska spisovného jazyka sa dopúšťajú viacerých prehreškov, preto sa naďalej venujeme otázkam jazykovej správnosti, cudzím slovám a frekventovaným nespisovným slovám, ktoré uvádzame spisovným náprotivkom.

Uvažujete, ktoré sloveso je správne – **želať** či **priať**? Obe slovesá sú spisovné a synonymné, t. j. majú rovnaký význam. Synonymné sú aj zvrtné podoby týchto slovíes želať si a priať si. Taktiež aj podstatné mená želanie a pranie.

Slovo **revízia** patrí medzi cudzie podstatné mená ženského rodu, ktoré sa končia na samohláskovú skupinu -ia (nie dvojhlásku ia) a skloňujú sa podľa vzoru ulica. V množnom čísle má teda pádové prípony -í, -ám, -e, -ách, -ami: revízie – revízií, revíziám, revízie, revíziách, revíziami.

Veľmi často používame slovné spojenie webovská stránka, čo nie je správne. Na pomenovanie stránky na internete sa správne používajú prídavné mená **webová** alebo **internetová stránka**.

Mylne sa používa aj slovo obor na pomenovanie odvetvia, sféry, úseku či oblasti. Správne pomenujeme slovom **odbor**, napr. Našiel uplatnenie vo svojom odbore.

Správny tvar podstatného mena princezná v genitíve jednotného čísla je **princeznej**, nie princezny, napr. Návšteva princeznej nás potešila.

Anglické slovo comics má v slovenčine zdomácnenú podobu **komiks**. Nesprávne je komix.

Ktorý tvar je správny – **dvoma** či **dvomi**? Pri číslovke dva sú v inštrumentáli správne obidva tvary – dvoma aj dvomi, napr. Stalo sa to pred dvoma rokmi aj pred dvomi rokmi.

Ludmila Očipková

Galéria slávnych osobností v oblasti písma a kníh

◆ Albrecht Pfister (1420 – 1466), nemecký tlačiar z 15. storočia.

Ako prvý začal používať pohyblivý typ, po vynáleze J. Gutenberga. Začal s tlačou školských a modlitebných kníh, bol zodpovedný za dve inovácie v oblasti využívania nových technológií – tlač knihy v nemeckom jazyku a pridanie drevorezov. Jeho veľké dielo je latinská 36-riad. Biblia.

◆ Christophe Plantin (1520 - 1. júla 1589), významný renesančný humanista, kníhtlačiar a vydavateľ.

Narodil sa vo Francúzsku, pravdepodobne v Touraine alebo Saint-Avertine. V roku 1555 si otvoril vlastné tlačové zariadenia a čoskoro sa stal vodcom tohto obchodu. Spolupracoval s významnými pisarmi, ako Garamond či Robert Garnjon, ktorý bol pápežským rytcom písma. Zachoval sa súpis písem, ktoré používal, pochádza z roku 1567 a obsahuje neuveriteľných 42 druhov písma. Renesančné písmo Plantin bolo prekreslené a používa sa dodnes.

◆ Alois Senefelder (06.11.1771 - 26. februára 1834), nemecký herec a dramatik, vynálezca. V roku 1796 vynášiel litografiu.

Ako herec mal problémy s včasným a lacným vytlačením divadelných hier, tak sa pokúšal o rôzne spôsoby, ktoré by mu to umožňovali. Podľa povesti po prvýkrát oblačil v roku 1798 zoznam prádla napísaný na okennom parapete. V polygrafii sa dočkal uznania za vynájdenie litografie čiže kameňotlače, ktorá sa 350 rokov po vynáleze kníhtlače stala ďalšou tlačovou technikou. Kameňotlač je vhodná predovšetkým pre tlač obrazových reprodukcí. Princíp kameňotlače využíva donedávna najrozšírenejšia tlačová technika ofset. Litografia sa dodnes používa ako umelecká tlačová technika.

Zdroj: <http://sk.wikipedia.org>

...Aj knihy majú svoj sviatok...

„Dobré knihy, ak sú skutočne dobre a múdro napísané, sú cibrením ducha, pilníkom súdnosti, masťou na oči, lievikom múdrosti, zrkadlom cudzích myšlienok a činov, našich vlastných potom vodidlom.“

Jan Amos Komenský

Kniha je priateľ, ktorý nás vzdeláva, ovplyvňuje intelekt, naplňa vnútro človeka citmi a pocitmi rôznej intenzity. S knihou môžeme racionálne využívať svoj voľný čas. Kniha priniesla revolúciu v šírení informácií a vedomostí dávno pred nástupom internetu a sociálnych sietí. Aj keď súčasná doba nám ponúka rôzne iné vymoženosti, ako sú elektronické či audio knihy, svoje prvenstvo si snáď zachová papierová kniha, tá bude vždy tou pravou, nefalšovanou spoločníčkou človeka, ktorá má taktiež svoj sviatok. Oslavujeme tieto dni:

Medzinárodný deň detskej knihy

Tento sviatok oslavujeme **2. apríla** a vyhlásila ho Medzinárodná mimovládna organizácia *UNESCO IBBY - International Board on Books for Young People (Medzinárodná únia pre detskú knihu)*. Jej cieľom je združovať organizácie a jednotlivcov z celého sveta v záujme podpory vydávania a rozširovania hodnotných detských kníh. V tento deň sa narodil známy dánsky rozprávkár Hans Christian Andersen.

Súčasťou osláv Medzinárodného dňa detskej knihy je posolstvo spisovateľa určené všetkým deťom na svete a plagát, ktorý pripravujú jednotlivé národné sekcie.

Slovensko malo patronát nad celosvetovými oslavami v roku 1986 a 2006. V tomto roku má patronát Mexiko.

Svetový deň knihy

23. apríl slávime ako Svetový deň knihy a tento nápad predostrela organizácii UNESCO španielska vláda. Návrh bol prijatý jednohlasne. Oslava Svetového dňa knihy je vzdanie pocty nielen autorom, ale aj vydavateľom, kníhkupcom a ostatným šíriteľom slova v tejto jedinečnej podobe za to, že svojím prístupom prispievajú k sociálnemu a kultúrnemu vzostupu ľudstva.

S 23. aprílom roku 1616 sa spája skutočnosť, že v tento deň zomreli viacerí veľikáni svetovej literatúry, ako William Shakespeare, Miguel de Cervantes Saavedra, Inca Garcilaso de la Vega. Zároveň výročie narodenia alebo úmrtia majú v tento deň aj Maurice Druon, Halldór Laxness, Vladimír Nabokov, Joseph Pla a Manuel Mejía Vallejo. To bolo hlavným dôvodom, prečo Svetový deň knihy a autorských práv slávime práve v tento deň.

Ľudmila Očipková

zdroj:http://www.bratislavskenoviny.sk/najnovsie-spravy-z-bratislavy/kultura-skolstvo/oslavujeme-medzinarodny-den-detskej-knihy.html?page_id=6052

Viete, že...

- **Áres** v starogréckom bájosloví boh vojny
- **argonaut** (gréc.) pren. kniž. moreplavec
- **Argus** v starogréckom bájosloví stooký obor strážiaci Diovu milenku Ió
- **archaizmus** (gréc.) lingv. zastaraný výraz, zvrät, jazykový prostriedok
- **archityp** (gréc.) najstarší rukopis; prvopis
- **archív** (gréc. → lat.) súbor listín, dokumentov, písomností, dokladového materiálu apod.
- **archiválie** (gréc. → lat.) spisy, listiny, knihy písomné pamiatky a p. uložené v archíve
- **aristarch** kniž. prísny kritik
- **arkadizmus** literárny druh idylizmu v poézii
- **armárium** (lat.) **1.** v staroveku polica na ukladanie kníh vo forme zvitkov **2.** v stredoveku skriňa na knihy v knižnici
- **armoriál** (lat.) odborná rukopisná kniha kreslených alebo maľovaných znakov, erbov apod.
- **ars poetica** [-ika] (lat.) kniž. básnické umenie
- **artizmus** (lat.) umelecký smer, ktorý zdôrazňuje formu, formálnu stránku, zložku umeleckého prejavu, diela
- **artotéka** (gréc.) špecializovaná študovňa a požičovňa grafických listov, originálov obrazov, dokumentov a literatúry o výtvarnom umení

Prameň: ŠALING, Samo – IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, Mária – MANÍKOVÁ, Zuzana. 1997. *Veľký slovník cudzích slov*. Veľký Šariš : SAMO – AAMM, 1997. 1310 s. ISBN 80-967524-0-5.

Mini kvíz

1. V stredoveku boli centrami vzdelanosti kláštory. Kníh bolo málo a prepisovali ich múdri mnísi. K veľkej zmene došlo v roku 1445. Knihy sa začali rozmnožovať v početných exemplároch a dostávali sa medzi širšie vrstvy obyvateľstva.

Viete, čo sa udialo v tomto roku?

2. Naším národným pokladom sú ľudové rozprávky. Stáročia sa dedili z pokolenia na pokolenie, aby svojou vierou v dobro poľudšťovali život najbiednejších.

Viete, kto je ich objaviteľom?

1. grebnetuG J. - vynášiel kníhtlač
2. ýksnišboD lovaP

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike budeme na pokračovanie uverejňovať tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

BABYLONSKÉ ZMÄTENIE JAZYKOV

Posledný príbeh biblických pradejín, ktorý vysvetľuje rozmanitosť jazykov. Podľa neho sa voľakedy na celej zemi hovorilo jedným jazykom a to, že dnes ľudia hovoria rozličnými jazykmi, je výsledkom božieho trestu. Pyšných ľudí, ktorí chceli postaviť vežu až po nebo, aby sa ich meno zachovalo na večnosť, boh potrestal tým, že ich jazyk zázračným spôsobom náhle zmiatol. Ľudia, ktorí so navzájom nerozumeli, museli stavbu zanechať, rozišli sa a stratili spojenie medzi sebou.

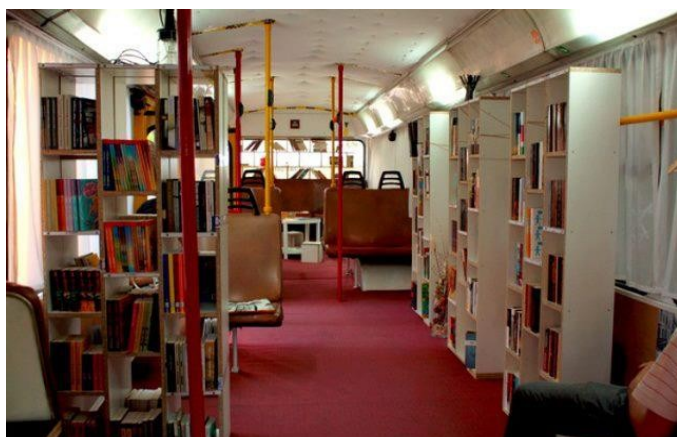

Príbeh mýtu nevysvetľuje, odkiaľ pochádzajú rozličné jazyky, ale chce zdôvodniť hospodárske, spoločenské a politické protirečenia pýchou a hriešnosťou človeka.

Odtiaľ pochádza výrok o „babylonskej veži“.

Prameň: Mičáková, Nadežda. 1997. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia I. : výberová bibliografia*. Svidník : Podduklianska knižnica, 1997. 39 s. ISBN 80-85147-25-4.

Netradičné knižnice

Starý trolejbus dostal nový lesk a plní iný účel

Skvelý nápad v Bogote – knihy v parku

Telefónne automaty v New Yorku majú netradičný vzhľad a účel. Ak si budete chcieť sprostredkovať telefonovanie, prečítajte si niečo...

Zdroj:<http://www.facebook.com/photo.php?fbid=409170012430309&set=a.271773609503284.88234.271668552847123&type=1&theater>
<http://www.facebook.com/photo.php?fbid=360188354036584&set=a.110050842383671.19353.100001362665928&type=1&theater>
<http://www.facebook.com/photo.php?fbid=359690387419714&set=a.110050842383671.19353.100001362665928&type=1&theater>

Čas na zábavu

Popletené písmenká

Medzi rozprávkové knihy sa dostal škriatok nezbedník a poprehadzoval všetky písmenká na obale kníh. Viete ich správne zoradiť a vytvoriť tak správny názov rozprávok?

O tazlej kybre

Sankimojo

Sukneliahne

Lialpukance

Cúkor v mážčich

Ľos dan latoz

Polopašku

Zlatkaslová

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

						5	
	7	9		3		6	4
6		1		4			
2				6			8
1		8			9	3	2
7				8			1
						7	5
5		3		2	6	4	8
	8						

					6	7	3		
8				2			9	6	
5						8	2	1	
2	8	1	4				5		
	7			8	3			4	
				5		6			
	6	8	1	2	3				
	1				9		7		
3									

Poddukliansky knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku, 8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>, e-mail: doplnovanie@podduklianskakniznica.sk, tel.: 054 7882191. Z odp. red.: Mgr. Kamil Beňko. Zostavila: Bc. Ľudmila Očipková, Nadežda Mičáková